

tuš wilto läinud, hopis teiseks, kui se sanna Jēfanda suust ehk Apostlite süddamest on eēsi-
otša tulnud.

Sepārrast peame sure Jummalale tänno ja kitust andma, keš nelja saja aasta eest andis ühhe Saksama targa mehhele selle kalli mõtte süddamesse, et ta hakkas süggawaste järrele arwama, mil wiisil wõiks hõlpsamal kombel ramatuid rahwa kätte sata.

Tea siis, et kui sinno silmad sedda trükkitud luggemise tükki loewad, siis on tähtmatu-
tuš se aasta üllewel: 1855, ja nelli sadda aastat enne sedda, aastal 1455 olli eēsimenne suur laddina ehk Roma kele täis pibel trükkimise kunstiga walmis sanud.

Agga se ramat olli ka ni kallis, et sa sedda ei olleks wõinud 100 hõbbe rublaga ärraosta: ja nüüd wõib jubba monnikord 1 hõbbe rubla eest täit piiblit sada, ja kui mitmele waesele antakse se ilma hinnata piiblikogodusse püh-
hal kätte meie Tallinna ja Liwlandi Maal.

Seal jures tahhan sulle ka ärraselletada, kust se tulleb, et poolpibel, nahha siise kōide-

tud, ei maks enam kui 30 koppikat hõbbe-
dat; ja mõnni piisofenne ramat, mis agga-
pabberi siise pogitud, maksab 10 koppikat hõb-
bedat. — Wata, waggad Inlandi ja Ame-
rika Ma mehhed on sure hulga rahha heldest
süddamest kokkopannud, et sest saaks se kallis
elloramat õige oddawa hinnaga rahwa kätte
antud, nenda et sealt saab trükki ja kōitmise kullo-
ka jubba polelt, ehk ka weel rohkema, ärratas-
sutud; agga piisofeksed ramatud pearwad iseenne-
sest trükkimise ja kōitmise hinna wäljatenima.

Sest trükkija meister peab eēsiteks sure-
mata ennesele murretsema, kuhho siise keik tem-
ma mitmesuggused tõriistad mahhurwad para-
jaste üllesseatud sama; teiseks on temmale mitto
felli ja abbilist selle tõ jure tarwis, kedda ta
peab sõotma, ja neile kallist palka maksma;
wimaks maksab üks ainus suur ja targaste
wäljamõeldud trükkimise masin ehk tõriist
ennam kui tuhhat hõbberubla.

Minna wõiksin sinnule nüüd ka kül kirjja
läbbi hädda pärrast ärraselletada, et trükkimise
ures on ka suur waew ja hõlekandminne, enne